

DOI: [10.32702/2307-2105-2019.5.58](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.5.58)

УДК 658.15

*М. В. Максимова,
к. е. н., доцент кафедри фінансів,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
ORCID: 0000-0002-0697-2906*

СИСТЕМА ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

*M. V. Maksimova
PhD, Economics, Associate Professor, Finance Department,
S. Kuznets Kharkiv National University of Economics*

THE FINANCIAL MANAGEMENT SYSTEM IN THE DIGITAL ECONOMY

В статті відзначається, що процес цифровізації охоплює всі сфери життєдіяльності суспільства. При цьому, розвиток цифрової економіки сприятиме як підвищенню конкурентоспроможності підприємств, так і потужному розвитку країни в цілому, враховуючи нові виклики та вимоги інформаційного суспільства. Визначено, що основними елементами системи фінансового менеджменту підприємства є: мета, функції, об'єкт, суб'єкт, принципи та фінансовий механізм, який включає в себе фінансові методи, важелі, інструменти та нормативно-правове, інформаційне, програмно-технічне і фінансове забезпечення. Застосування методики структурування елементів системи дозволило визначати характер взаємозв'язків між елементами системи фінансового менеджменту підприємств, завдяки побудові їх інформаційної структури. Визначено, що найбільш динамічною складовою системи фінансового менеджменту підприємства в умовах розвитку цифрової економіки має стати фінансовий механізм.

The process of digitalization covers all spheres of society are noted in the article. At the same time, the development of the digital economy will contribute to both the competitiveness of enterprises and the powerful development of the country as a whole, taking into account the new challenges and requirements of the information society. According to the Concept of development of the digital economy and society of Ukraine for 2018-2020, one of the main goals of digital development is the transformation of sectors of the economy into competitive and efficient, as well as technological and digital modernization of industry and industries. Therefore, taking this into account, the purpose of the article is to improve the financial management system of the enterprise in the digital economy. Many authors consider financial management through the prism of a system approach. Taking this into account, it is determined that the main elements of the financial management system of the enterprise are: purpose, functions, object, subject, principles and financial mechanism, which includes financial methods, levers, tools and regulatory, information, software and financial support. Application of the method of structuring elements of the system allowed to determine the nature of the relationship between the elements of the financial management system of enterprises, through the construction of their information structure. Thus, the elements of the

financial management system of the enterprise are arranged in the following sequence: – the purpose and principles constitute the first level of the system, and the remaining elements are presented in the order of mention – the subjects of the financial management system, functions, financial mechanism and objects. It is determined that the most dynamic component of the financial management system of the enterprise in the conditions of development of the digital economy should be a financial mechanism. This will contribute to the renewal of information and communication technologies, as well as the economic growth of the enterprise in the future.

Ключові слова: *цифрова економіка; система; фінансовий менеджмент; фінансовий механізм.*

Key words: *digital economy; system; financial management financial mechanism.*

Постановка проблеми. Поширення електронних послуг, застосування інформаційних технологій, поява віртуальної реальності змінює вигляд економіки сьогодення. При цьому, цифрове перетворення надає можливості значного економічного та соціального ефекту, що відкриває нові потужні можливості для держави, суспільства та громадян. Тому, враховуючи значний вплив на всі сфери життєдіяльності, актуальними стають питання щодо визначення впливу цифрової економіки на систему фінансового менеджменту підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку цифрової економіки розглядаються вітчизняними та зарубіжними вченими, зокрема: В. Апалькова, С. Веретюк, О. Гуменюк, П. Друкер, С. Коляденко, І. Карчева, Б. Кінг, Р. Ліпсі, Л. Лямін, І. Малик, В. Пілінський, Ю. Пивоваров, К. Пугачевська, П. Пуцентейло, К. Скінер, Е. Тоффлер, В. Фіщук, К. Шваб та ін. Однак наукові розробки вітчизняної та закордонної науки дозволяють зробити висновок, що більше уваги приділяється глибокому вивченню процесу цифровізації та її впливу на економіку країни. Тому залишаються недостатньо вирішеними теоретичні і практичні питання щодо визначення впливу процесу цифровізації на формування системи фінансового менеджменту на підприємствах.

Постановка завдання. Метою дослідження є удосконалення системи фінансового менеджменту підприємства в умовах цифрової економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. В 2018 році Кабінетом міністрів України було схвалено концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки [13], в якій підкреслено необхідність стимулювання використання цифрових технологій в усіх сферах бізнесу та суспільства. Концепція визначає поняття цифрової економіки, як діяльність, в якій основними засобами виробництва є цифрові дані, як числові так і текстові. У Концепції визначено, що основними цілями цифрового розвитку є [13]:

прискорення економічного зростання та залучення інвестицій; – трансформація секторів економіки в конкурентоспроможні та ефективні;

технологічна та цифрова модернізація промисловості та створення високотехнологічних виробництв;

доступність для громадян переваг та можливостей цифрового світу;

реалізація людського ресурсу, розвиток цифрових індустрій та цифрового підприємництва.

Цифрова економіка передбачає використання, впровадження в життя інформаційних технологій та інновацій. Для промислових підприємств перехід в цифрову економіку отримав визначення в світі як Industry 4.0 - четверта індустріальна революція. В Концепції [13] Industry 4.0 визначено, як наступний етап цифровізації виробництв на якому головну роль відіграють технології Інтернету речей, машинного навчання, великих даних, хмарних обчислень, штучного інтелекту, робототехніки, 3Д, доповненої реальності, тощо.

Погоджуючись з поглядом авторів [18], основними сферами суспільних відносин, які вимагають більш глибоких теоретичних і практичних досліджень, в рамках цифрової економіки є:

– сфера виробництва: lean production, або «ощадливе виробництво» за рахунок автоматизованого збору, аналізу і обробки показників в децентралізованих системах будь-якого рівня (сільське господарство, будівництво, виробництво товарів і послуг); інноваційні методи управління проектами (Agile, Scrum, Kanban, PRINCE2 і ін.); управління ланцюгами постачання й автоматизація документообігу на основі технологій «блокчейн» (blockchain);

– сфера фінансового обігу: здійснення електронних розрахунків; використання криптовалют; ICO (Initial Coin Offering) або первинне розміщення токенів;

– сфера електронної торгівлі: рекламування товарів і послуг із застосуванням технологій аналізу «великих масивів даних» (big data), застосування галузевих агрегаторів в сфері реалізації товарів і послуг (AliExpress, Amazon, Uber, Airbnb) та ін.

Щодо наслідків цифровізації економіки, безперечно, одними з найбільших досягнень є розширення можливостей вирішення складних задач, шляхом обробки великої кількості даних, підвищення ступеня комунікації, обміну знаннями в глобальному суспільстві, підвищення якості виробництва та прискорення виробничих процесів. За допомогою технологій Big Data компаніям легше передбачити очікування споживача,

зрозуміти в яких областях зробити поліпшення продукції і т.д. З великою часткою визначеності можна сказати, що у компаній, які володіють такими технологіями шансів на успішне існування набагато більше.

В Докладі про всесвітній розвиток Світового банку [3] виділені такі можливості як розширення торгівлі, підвищення продуктивності праці, розширення можливостей працевлаштування маломобільних верств населення. В цілому експерти Світового банку підкреслюють, що розвиток цифрової економіки не тільки стимулює економічний розвиток, але й прискорює його. Інструменти, які пропонує цифрова економіка, дозволяють розвиватися ринкам навіть в умовах економічної кризи, так як вони дають можливість компаніям швидко і гнучко реагувати на зміну ринкової кон'юнктури, краще задовольняти запити споживачів.

Автори [17] в своїй статті вказують, що, незважаючи на загальносвітову нестабільність, відбувається стійке зростання світової торгівлі продуктами цифрової економіки (в середньому зростання становить близько 4%), випереджаючими темпами зростає обсяг послуг, що надаються (до 30% в рік). Збільшуються витрати підприємств на дослідження, пов'язані з цифровими технологіями, що вказує на те, що сектор цифрових технологій відіграє ключову роль в інноваціях. Розвивається і стає доступнішою цифрова інфраструктура, підвищується якість комунікаційних мереж у міру впровадження технологій 4G і оптоволоконних засобів передачі даних, при цьому знижуються ціни, зокрема, на послуги мобільного зв'язку, збільшуються можливості використання мобільних пристроїв для доступу в інтернет, що, в кінцевому підсумку, дозволяє прогнозувати все більший радіус дії і розвиток цифрових технологій в світі Є значний потенціал використання сучасних цифрових технологій в діяльності фірм. Нові моделі ведення бізнесу, мережеві структури, що ґрунтуються на колективних методах виробництва і споживання, трансформують традиційні ринкові відносини і вимагають вироблення нових рішень в галузі управління сучасною фірмою.

Оскільки загальна ефективність системи фінансового менеджменту будь-якого економічного суб'єкта визначається її спроможністю ефективно функціонувати в нинішніх умовах зовнішнього економічного середовища. Тому, особливої актуальності набувають питання побудови ефективної системи фінансового менеджменту, враховуючи особливості сучасної економіки та тенденції цифрової трансформації всього суспільства.

Огляд наукової літератури підтвердив, що багато авторів розглядають фінансовий менеджмент через призму системного підходу. Так, наприклад, достатньо повно визначення фінансового менеджменту дається Бланком І.О.: «це система принципів та методів розробки і реалізації управлінських рішень, пов'язаних із формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів підприємства і організацією обороту його грошових коштів» [5].

Так, Коваленко Л. [12] пропонує розглядати систему фінансового менеджменту як систему управління фінансами і процес розробки мети управління фінансами та її досягнення за допомогою методів і важелів фінансового механізму.

З точки зору, Давиденко Н. фінансовий менеджмент розглядається як система, в якій відображається технічна, економічна й організаційна єдність об'єкта управління [6].

Автор [11] визначає фінансовий менеджмент як систему ефективного управління фінансовими ресурсами, що є однією з ключових підсистем загальної системи управління підприємством.

Завадський Й. відмічає, що фінансовий менеджмент – це система управління фінансовими ресурсами підприємства чи організації і здійснення впливу на них за допомогою методів, важелів і інструментів фінансового механізму. Який спрямований на управління рухом фінансових ресурсів і фінансових відносин, які виникають між господарюючими суб'єктами у процесі руху фінансових ресурсів [7].

Таким чином, наведені дослідниками [5, 6, 7, 11, 12] визначення взаємодоповнюють одне одного та досить змістовно характеризують зміст поняття «фінансовий менеджмент». Безумовно, фінансовий менеджмент необхідно розглядати як комплексну систему, адже будь-яке управлінське рішення впливає на всі сторони діяльності підприємства і може викликати необхідність змін в багатьох сферах його функціонування. В свою чергу, системний підхід дозволяє здійснити подальшу деталізацію складових системи фінансового менеджменту, враховуючи сучасні тенденції цифрової трансформації економіки.

Надалі наведено декілька поглядів науковців на перелік основних складових системи фінансового менеджменту підприємства. Так, автор [12] до елементів системи фінансового менеджменту включає правове і нормативне забезпечення управління фінансами, суб'єкти і об'єкти фінансового менеджменту, комплекси фінансових задач, фінансові інструменти, важелі, методи, технічні засоби управління фінансами.

Черкасова Т. [20] в своїх дослідженнях до елементів системи фінансового менеджменту відносить такі: організаційна структура, кадри, методи, інструментарій, інформаційне забезпечення, технічні засоби, що впливають на вирішення стратегічних і оперативних питань фінансового менеджменту, формуючи фінансову політику.

З точки зору автора [6], до елементів системи фінансового менеджменту підприємства віднесено: керувану підсистему (об'єкт управління), керуючу підсистему (суб'єкт управління), вхід, вихід, системні зв'язки.

В роботі [10] науковці виокремлюють наступні елементи системи фінансового менеджменту, а саме: цілі і завдання, функції, методи і управлінські рішення у сфері фінансового менеджменту.

Дослідники [4] вважають, що система повинна включати такі обов'язкові елементи: концепція управління (мета управління, принципи, концептуальні положення), механізм управління (форми, методи, прийоми, важелі, інструменти), організація управління (суб'єкти, об'єкти, функції, структура, зворотні зв'язки).

В науковому дослідженні [21] представлено достатньо обґрунтований погляд на склад системи фінансового менеджменту. Так, зазначається, що суб'єкт системи управління завжди відіграє активну роль по відношенню до об'єкту. За допомогою сукупності виконуваних ним функцій суб'єкт заставляє процеси, що відбуваються в об'єкті розвиватися у відповідності із заданою програмою. Водночас суб'єкт є похідним від об'єкту управління, адже його зміст і функції визначаються останнім. Об'єктом системи управління (керованої підсистеми) є фінансові ресурси підприємства, їх обсяг та структура, складові формування і напрями використання. Суб'єкт системи управління фінансовими ресурсами підприємства (керуючу підсистему) представлено як спеціальну групу людей (окремий менеджер, фінансовий департамент чи фінансова дирекція), яка за допомогою різних форм управлінського впливу забезпечує цілеспрямоване функціонування об'єкту.

При цьому ж, ефективне управління фінансовими ресурсами здійснюється в межах фінансового механізму, в структуру якого включають п'ять взаємопов'язаних елементів: фінансові методи, фінансові важелі, правове, нормативне та інформаційне забезпечення.

Підсумовуючи думки дослідників [4, 10, 6, 20, 12], та, погоджуючись з автором [21], в роботі пропонується виокремити наступні елементи системи фінансового менеджменту: суб'єкт та об'єкт фінансового менеджменту, мета та механізм фінансового менеджменту (нормативно-правове, інформаційне, програмно-технічне та фінансове забезпечення, фінансові методи, інструменти та важелі).

Найбільш ґрунтовною є позиція автора [19], яка описує, що головною метою фінансового менеджменту є забезпечення ефективної фінансової діяльності підприємства, зростання його ринкової вартості, добробуту всіх учасників ринкових, корпоративних і соціально-трудова відносин у поточному і перспективному періодах. На відміну від поглядів інших авторів у даному формулюванні ключової мети фінансового менеджменту враховуються інтереси всіх зацікавлених осіб функціонування підприємства.

На цьому етапі, слід також враховувати, що система цілей і завдань дуже тісно взаємопов'язана з умовами, в яких функціонує будь-яке підприємство. В сучасних умовах формування та розвитку такої нової парадигми як міжнародна, так і національна цифрова економіка, важливу роль в якій відведено інформації та знанням, а також шляхам доступу до них. Особливої актуальності набуває використання різноманітних інформаційних та комунікаційних технологій у цифровому форматі задля досягнення головної мети фінансового менеджменту.

Наступний крок передбачає визначення суб'єктів та об'єктів системи фінансового менеджменту. Авторами [4] зазначено, що суб'єктом управління фінансового менеджменту виступають: опосередковано - органи державного управління, фінансові і податкові органи; безпосередньо - власники підприємства (як правило на невеликих підприємствах, де власники самостійно здійснюють функції фінансового управління), апарат управління підприємством, фінансові менеджери різних рівнів ієрархії.

Об'єктом управління фінансового менеджменту виступають фінансові відносини, фінансові ресурси підприємства (майно, майнові права, інформація, нематеріальні блага), його фінансова діяльність (організація грошового обігу, постачання фінансовими коштами та інвестиційними цінностями, основними та оборотними засобами, організація фінансової роботи та ін.).

Науковці [10] виокремлюють у якості об'єктів управління в системі фінансового менеджменту: активи, пасиви, доходи, витрати, процеси фінансування, ціноутворення і розрахунків.

Об'єктом системи управління фінансовими ресурсами підприємства (керованої підсистеми), з точки зору дослідника [21], є фінансові ресурси підприємства, їх обсяг та структура, складові формування і напрями використання.

Суб'єктами системи управління фінансовими ресурсами підприємства (керуючу підсистему) є спеціальна група людей (окремий менеджер, фінансовий департамент чи фінансова дирекція), яка за допомогою різних форм управлінського впливу забезпечує цілеспрямоване функціонування об'єкту.

Підсумовуючи погляди науковців, суб'єктами системи фінансового менеджменту є: власники підприємств, апарат управління підприємством, фінансові менеджери різних рівнів ієрархії. Об'єктами визначено: фінансові ресурси та фінансова діяльність, яка пов'язана з формуванням та використанням цих ресурсів.

Дослідження фахової літератури дає змогу стверджувати, що побудова і дія фінансового менеджменту підприємства повинна ґрунтуватися на певних принципах, які представляють собою сукупність правил, положень і норм, які спрямовані на підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства. Узагальнення думок авторів [4, 5, 9] дозволило визначити, що системі фінансового менеджменту повинні бути притаманні наступні принципи: комплексний характер формування управлінських рішень; високий динамізм управління; варіативність підходів до визначення напрямів розвитку підприємства, пошук та обґрунтування альтернативних рішень; орієнтованість на стратегічні цілі розвитку підприємства. Однак, враховуючи наявність великого обсягу різноманітної інформації в умовах цифрової економіки, доцільно ще додати принцип інформаційної достовірності, реалізація якого сприятиме підвищенню якості інформаційного забезпечення на підприємстві та значно прискорить процес прийняття управлінських рішень.

Виходячи з загальної методології фінансового менеджменту, можна використати універсальний підхід до визначення його функцій. Погоджуючись з думкою автора [4], функції фінансового менеджменту поділяють на дві основні групи: функції фінансового менеджменту як підсистеми, що управляється, та функції фінансового менеджменту як підсистеми управління підприємством.

Основні функції фінансового менеджменту як об'єкта управління: відтворювальна функція (забезпечення збалансування матеріальних і фінансових ресурсів на всіх стадіях кругообігу капіталу в процесі простого і розширеного відтворення); розподільча функція (формування й використання грошових фондів, оптимізація структури капіталу підприємств), контрольна функція (контроль за формуванням, розподілом і використанням коштів).

Функції фінансового менеджменту як суб'єкта управління - це конкретний вид управлінської діяльності, що послідовно складається зі збору, систематизації, передачі, збереження інформації, ухвалення рішення й організація його реалізації.

Останнім елементом системи є фінансовий механізм, який представляє собою комплекс методів, важелів та інструментів за допомогою яких реалізується вплив суб'єктів на об'єкти та взаємодія усіх елементів системи фінансового менеджменту підприємства. На думку автора, фінансовий механізм може стати найбільш динамічним та спроможним до змін елементом системи фінансового менеджменту.

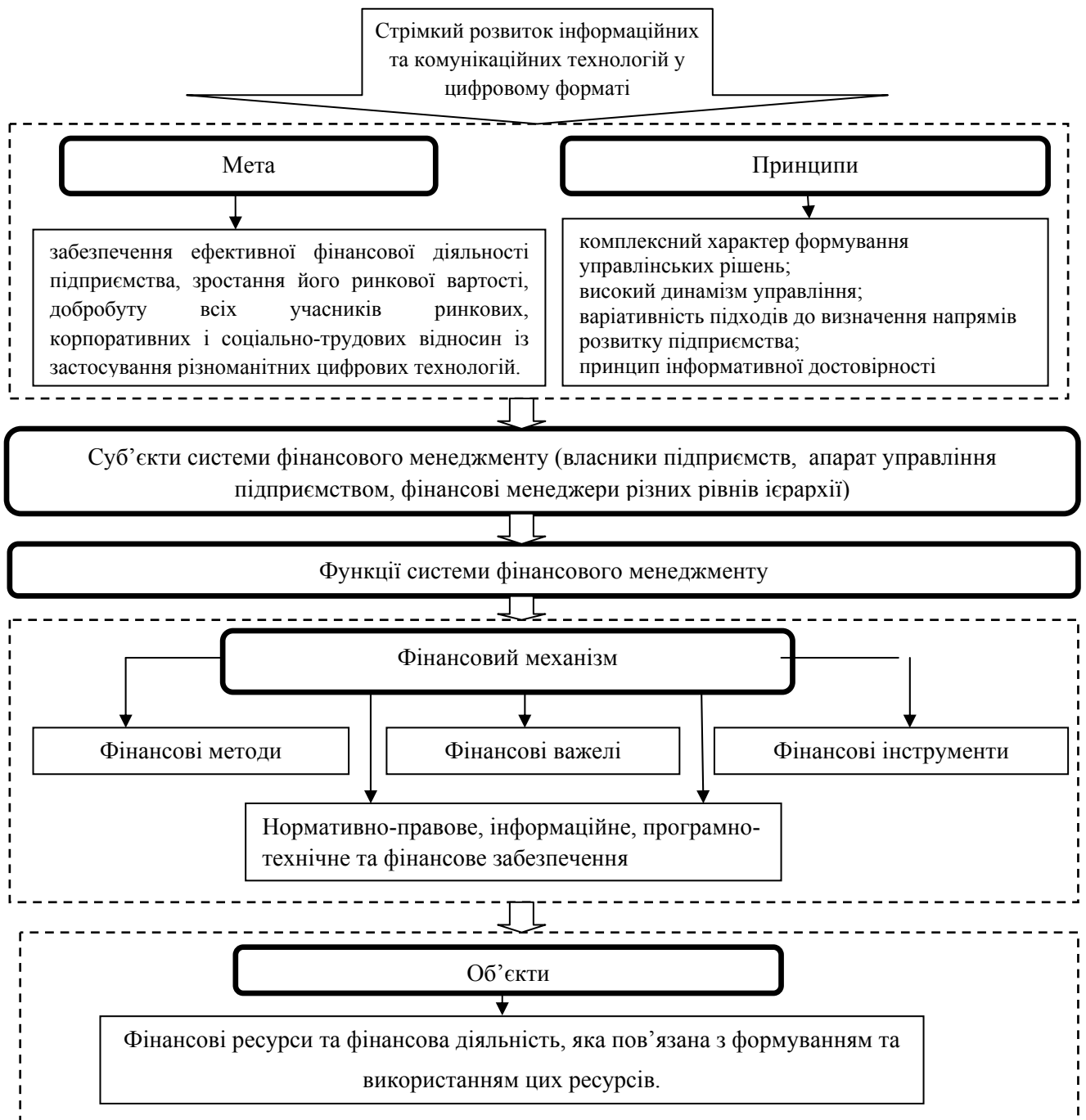
Наприклад, в роботі [9] розглянуто характеристику традиційних методів та інструментів, які включено до складу системи фінансового менеджменту. Так, наприклад методи поділено на 2 групи: неформалізовані та формалізовані. Неформалізовані методи базуються на описі аналітичних процедур на логічному рівні, а не з допомогою суворих аналітичних залежностей. До складу цих методів належать: методи експертних оцінок, психологічні, порівняння, побудови систем показників, побудови систем аналітичних таблиць. Формалізовані методи базуються на суворих аналітичних залежностях. До складу цих методів належать: елементарні методи факторного аналізу (ланцюгових підстановок, арифметичних різниць, диференційний, інтегральний); традиційні методи економічної статистики (середніх і відносних величин, групування, графічний, індексний, елементарні методи обробки рядів динаміки); математико-статистичні методи вивчення зв'язків: кореляційний аналіз, регресійний аналіз, факторний аналіз, кластерний аналіз.

Важелями як складовими механізму фінансового менеджменту є прибуток, витрати, фінансові санкції, дивіденди, процентні ставки, дисконт, пайові внески, амортизаційні відрахування та ін. До інструментів фінансового менеджменту належать акції, облигації, опціони, форварди, ф'ючерси та ін.

З метою побудови інформаційної структури множини елементів, які входять до системи фінансового менеджменту, з розподілом елементів за рівнями з більшим або меншим домінуванням застосована методика структурування елементів системи [15]. Побудова інформаційної моделі дозволяє провести структурування елементів системи фінансового менеджменту, побачити їх взаємозв'язок, визначити головні та другорядні (рис. 1). Таким чином, елементи системи фінансового менеджменту підприємства розташовані в наступній послідовності – мета та принципи складають перший рівень системи, а інші елементи подані в порядку згадування – суб'єкти системи фінансового менеджменту, функції, фінансовий механізм та об'єкти.

Висновки з проведеного дослідження. Ефективно сформована система фінансового менеджменту сприятиме стабільному функціонуванню, динамічному розвитку та покращенню ринкової позиції підприємства в перспективі.

Однак, враховуючи сучасні тенденції цифрової трансформації економіки, доцільно було б доповнювати та оновлювати основні елементи системи фінансового менеджменту сучасними інформаційними та комунікаційними технологіями, оскільки технологічні тренди інформаційним потоком проходять через інформаційне середовище сучасної компанії та впливають на її подальші дії. Зокрема, мають суттєвий вплив на вибір фінансових методів та інструментів, обсягів інвестицій в ту чи іншу сферу виробництва, маркетингу, соціальних медіа та різні інноваційні проекти.

Рис. 1. Схема взаємодії елементів системи фінансового менеджменту

В роботі [14] представлено фрагмент аналізу змісту інформаційного потоку, який спостерігається в останні декілька років, який дозволяє визначити основні контентні елементи, які найчастіше зустрічаються в інформаційному полі сучасних компаній. До них віднесено: цифрові технології, платформи, екосистеми, електронне навчання, соціальні мережі, голосові асистенти, 3D-друк, хмарні технології, інтелектуальні датчики, Big Data, Content Analytics, криптовалюти, нанотехнології, когнітивні технології, мобільні додатки, електронна комерція, нейромережі, чат боти, штучний інтелект, технології віртуальної та доповненої реальності та багато іншого. Саме застосування таких контентних елементів в системі фінансового менеджменту сприятиме економічному зростанню підприємства з урахування нових вимог інформаційного суспільства.

Список використаних джерел.

1. Digitalization, Immigration and the Welfare State / Marten Blix. – UK: Edward Elgar Publishing, Inc. – 2017. – 200 p.
2. The World Development Report 2019: The Changing Nature of Work [Electronic source] // The World Bank. – 2019. Mode of access: <http://www.worldbank.org/en/publication/wdr2019>.
3. The World Development Report 2019: The Changing Nature of Work [Electronic source] // The World

- Bank. – 2019. Mode of access: <http://www.worldbank.org/en/publication/wdr2019>.
4. Андреева Т.Є. Теоретичні засади формування системи фінансового менеджменту підприємства / Т.Є. Андреева, Д.А. Терещенко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. - № 34. – С. 255-260
  5. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента : у 2-х т. / И.А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 1999. – Т. 2. – 512 с.
  6. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент підприємств [Текст] / Н.М.Давиденко // Фінанси України. – 2004. – № 6. – С. 90-95.
  7. Завадський Й.С. Менеджмент : Management : У 2-х т. / Й. С. Завадський. – [2-е вид.]. – К. : Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1998. – Т. 1. – 542 с.
  8. Зінченко (Притула) Н.І. Побудова інформаційної моделі визначення проблем кредитно-рейтингової оцінки підприємств-емітентів / Н.І. Зінченко (Притула) // Економіка розвитку. – 2007. – № 2. – С. 60-62.
  9. Климова, І. Г. Сутність та складова фінансово-кредитного механізму інноваційного розвитку : інновації та розвиток / І. Г. Климова // Інвестиції : практика та досвід. - 2009. - № 1. - С. 25-27.
  10. Князь С.В. Управлінські рішення у системі фінансового менеджменту [Електронний ресурс]/ С.В. Князь, Н.Г. Георгіаді. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/19196/1/28-Kniaz-140-148.pdf>
  11. Ковалёв В.В. Введение в финансовый менеджмент / В.В. Ковалёв. – М. : Финансы и статистика, 2006. – 768 с.
  12. Коваленко Л.О. Фінансовий менеджмент [Текст] / Л.О.Коваленко, Л.М. Ремньова – 3-те видання, випр. і доп. – К.: Знання, 2008. – 483с.
  13. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України 2018-2020 [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>. Дата звернення: 18.03.2019.
  14. Кораблінова І.А. Інформаційне середовище компанії в умовах сучасної хвилі «цифрової трансформації» / І.А. Кораблінова // Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор». – 2018. – Вип. 2-2(45). – С.11-15
  15. Лямець В.І. Системний аналіз. Вступний курс./ В.І. Лямець, А.Д. Тевяшев// — 2-е вид., перероб. та допов., — Харків: ХНУРЕ, 2004. — 448 с.
  16. Матейко С. В. Фінансова звітність як інформаційна база аналізу фінансових ресурсів та шляхи її вдосконалення / С. В. Матейко, І. В. Рудченко // Держава та регіони. – 2006. – № 3. – С. 196-199.
  17. Пугачевська К.Й. Цифровізація економіки як фактор підвищення конкурентоспроможності країни / К.Й. Пугачевська, К.С. Пугачевська // Інфраструктура ринку. – 2018. – Вип. 25. – С. 39-44
  18. Пуценейло П.Р. Цифрова економіка як новітній вектор реконструкції традиційної економіки / П.Р. Пуценейло, О.О. Гуменюк // Інноваційна економіка. – 2018. - № 5-6. – С. 131-143
  19. Стеців Л.П. Теоретико-методичні основи побудови ефективної системи фінансового менеджменту підприємства / Л.П. Стеців // Наукові записки. – 2013. №4(45). – С. 39 – 45
  20. Черкасова Т.О. Синтез системи фінансового менеджменту територіально-розподіленого виробничого підприємства: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.02.03 [Текст] / Т.О. Черкасова. - Донецьк, 2004. - 20 с.
  21. Шкробот М.В. Сутність та основи функціонування системи управління фінансовими ресурсами підприємств / М.В. Шкробот // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. - №3. – Т.2. – С. 236-240

References.

1. Digitalization, Immigration and the Welfare State / Marten Blix. – UK: Edward Elgar Publishing, Inc. – 2017. – 200 p.
2. The World Development Report 2019: The Changing Nature of Work [Electronic source] // The World Bank. – 2019. Mode of access: <http://www.worldbank.org/en/publication/wdr2019>.
3. The World Development Report 2019: The Changing Nature of Work [Electronic source] // The World Bank. – 2019. Mode of access: <http://www.worldbank.org/en/publication/wdr2019>.
4. Andrieieva, T.Ye. and Tereshchenko, D.A. (2011), "Theoretical principles of forming a system of financial management of the enterprise", *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, vol. 34, pp. 255-260
5. Blank, I. A.(1999), *Osnovy finansovogo menedzhmenta* [Fundamentals of financial management], vol. 2, Nika-Centr, Kyiv, Ukraine, P. 512.
6. Davydenko, N.M. (2004), "Financial Management of Enterprises", *Finansy Ukrainy*, vol. 6, pp. 90-95.
7. Zavadskyi, Y.S. (1998), *Menedzhment* [Management], 2nd ed., vol. 1, Ukrainsko-finskyi instytut menedzhmentu i biznesu, Kyiv, Ukraine, P.542.
8. Zinchenko (Prytula), N.I. (2007), "Construction of an informational model for determining the problems of credit rating assessment of issuing companies", *Ekonomika rozvytku*, vol. 2, pp. 60-62.
9. Klymova, I. H. (2009), " Essence and component of the financial and credit mechanism of innovation development: innovation and development", *Investytsii : praktyka ta dosvid*, vol.1, pp. 25-27.
10. Kniaz, S.V. and Heorhiadi, N.H. "Management decisions in the system of financial management", [Online], available at: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/19196/1/28-Kniaz-140-148.pdf> (Accessed 4 May 2019)

11. Kovaljov, V.V. (2006), *Vvedenie v finansovij menedzhment* [Introduction to financial management], Finansy i statistika, Moscow, Russia, P. 768.
12. Kovalenko, L.O. and Remnova, L.M. (2008), *Finansovyi menedzhment* [Financial management], 3rd ed., Znannia, Kyiv, Ukraine, P.483.
13. Cabinet of Ministers of Ukraine (2018), Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine " The Concept of the Development of the Digital Economy and Society of Ukraine 2018-2020", [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>. (Accessed 4 May 2019).
14. Korablinova, I.A. (2018), "Information environment of the company in the conditions of the modern wave of "digital transformation"", *Naukovo-vyrobnychiy zhurnal «Biznes-navihator»*, vol. 2-2(45), pp.11-15
15. Liamets, V.I. and Teviashev, A.D. (2004), *Systemnyi analiz. Vstupnyi kurs* [System analysis. Introductory course], 2nd ed., KhNURE, Kharkiv, P. 448.
16. Mateiko, S. V. and Rudchenko, I. V. (2006), "Financial reporting as an information base for the analysis of financial resources and ways of its improvement", *Derzhava ta rehiony*, vol. 3, pp. 196-199.
17. Puhachevska, K.Y. and Puhachevska, K.S. (2018), "Digitization of the economy as a factor of increasing the competitiveness of the country", *Infrastruktura rynku*, vol. 25, pp. 39-44
18. Putseniilo, P.R. and Humeniuk, O.O. (2018), "Digital economy as the new vector of reconstruction of the traditional economy", *Innovatsiina ekonomika*, vol. 5-6, pp. 131-143
19. Stetsiv, L.P. (2013), "Theoretical and methodical foundations of building an effective system of financial management of the enterprise", *Naukovi zapysky*, vol. 4(45), pp. 39 – 45
20. Cherkasova, T.O. (2004), "Synthesis of financial management system of territorially distributed production enterprise", Ph.D. Thesis, 08.02.03, Donetsk, Ukraine, P.20.
21. Shkrobot, M.V. (2011), "", *Marketynh i menedzhment innovatsii*, issue 3, vol. 2, pp. 236-240.

Стаття надійшла до редакції 20.05.2019 р.